

Súd: Okresný súd Vranov nad Topľou
Spisová značka: 4Csp/49/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8823200998
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Barbora Kovaliková
ECLI: ECLI:SK:OSVT:2024:8823200998.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Vranov nad Topľou sudkyňou JUDr. Barborou Kovalikovou v spore žalobcu: EOS KSI Slovensko, s.r.o. so sídlom: Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, IČO: 35 724 803, zastúpený: Remedium Legal, s.r.o. so sídlom: Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava - mestská časť Petržalka, IČO: 53 255 739, proti žalovaným: 1/ A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XX, XXX XX D. E. F., 2/ G. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XX, XXX XX D. E. F., o zaplatenie 629,78 eur s príslušenstvom, t a k t o

rozhodol:

I. Žalovaná v 1. rade a žalovaný v 2. rade sú p o v i n í spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi sumu 352,12 eur s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 21,08 eur od 15. 12. 2020 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 45,11 eur od 15. 01. 2021 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 45,79 eur od 12. 02. 2021 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 46,47 eur od 15. 03. 2021 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 47,17 eur od 15. 04. 2021 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 47,88 eur od 15. 05. 2021 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 48,59 eur od 15. 06. 2021 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 49,31 eur od 15. 07. 2021 do zaplatenia, to všetko mesačnými splátkami vo výške 50,- eur mesačne splatnými vždy k 25. dňu kalendárneho mesiaca, počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku až do úplného vyrovnania, pod následkom straty výhody splátok v prípade nezaplatenia ktorejkoľvek splátky riadne a včas.

II. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a .

III. Žalobcovi p r i z n á v a voči žalovaným nárok na náhradu trov konania vo výške 11,74 %, o výške ktorého rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením

odôvodnenie:

1. Právny predchodca žalobcu sa návrhom podaným na tunajšom súde dňa 15.05.2023 domáhal vydania platobného rozkazu, ktorým by súd zaviazal žalovaných zaplatiť spoločne a nerozdielne sumu 629,78 Eur spolu s úrokmi vo výške 17,99% ročne zo sumy 559,19 Eur od 25.02.2021 do zaplatenia, úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 594,78 Eur od 25.02.2021 do zaplatenia a náhradu trov konania.

2. Podanie návrhu žalobcu odôvodnil tým, že dňa 11.07.2019 uzavrel žalobca ako veriteľ na jednej strane so žalovanými 1/ a 2/ ako spoludlužníkmi (ďalej len „žalovaný“) na strane druhej Zmluvu o spotrebiteľskom úvere (ďalej len "úverová zmluva") podľa zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Obsahom úverovej zmluvy bol záväzok žalobcu poskytnúť žalovanému viazaný spotrebiteľský úver vo výške 1.002,90 Eur na financovanie kúpy spotrebného tovaru u predajcu uvedeného na úverovej

zmluve a súčasne záväzok žalovaného vrátiť poskytnutý úver spolu s dohodnutými úrokmi a poplatkami a to formou 24 mesačných splátok vo výške 50,06 Eur, t.j. celkom 1.201,44 Eur so splatnosťou prvej splátky 15.08.2019. Podľa bodu 1.4. Časti 1. Úverovej zmluvy žalovaný súhlasil s tým, aby žalobca poukázal peňažné prostriedky z úveru predajcovi, ktorý žalovanému predal tovar opísaný v základných podmienkach úverovej zmluvy. Na základe tohto súhlasu žalobca poskytol žalovanému úver tak, že dňa 29.07.2019 uhradil požadované peňažné prostriedky na účet predajcu, čo potvrdzuje Výpis z úverového účtu žalovaného. Podľa bodu 2.1. Časti 3. Úverovej zmluvy sa žalovaný zaviazal riadne a včas splácať poskytnutý úver, a to formou dohodnutých pravidelných mesačných splátok, ak sa s Bankou nedohodol inak. Banka splátku použije na úhradu splatných záväzkov klienta. Pri výpočte úrokov z úveru vychádza Banka z roku s 365 dňami (v prípade prestupného roku s 366 dňami) a zo skutočného počtu dní. Žalovaný svoj záväzok splácať poskytnutý úver riadne a včas neplnil. Napriek zmluvne dohodnutým splátkam poskytnutého úveru uhradil žalovaný žalobcovi do dnešného dňa len časť dlžnej sumy, a to sumu vo výške 650,78 Eur. Na predžalobné výzvy žalovaní nereagovali. V dôsledku neplnenia dohodnutých splátok zo strany žalovaného žalobca vyhlásil dňa 24.02.2021 mimoriadnu splatnosť úveru, čím sa stal dlh žalovaného splatný v celom rozsahu. Vzhľadom k vyššie uvedeným skutočnostiam má žalovaný voči žalobcovi k dnešnému dňu neuhradené záväzky po lehote splatnosti v celkovej výške 629,78 Eur (559,19 Eur) z titulu zvyšku dlžnej úverovej istiny; 35,59 Eur z titulu dlžných úrokov z úveru; 35,00 Eur z titulu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky;). Okrem toho je žalovaný povinný zaplatiť žalobcovi úroky z dlžnej úverovej istiny vo výške 17,99 % ročne zo sumy 559,19 Eur od 25.02.2021 až do zaplatenia a úroky z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 594,78 Eur, od 25.02.2021 až do zaplatenia (žalobca si neuplatňuje úroky z omeškania zo sumy nákladov spojených s uplatnením pohľadávky).

3. Dňa 24.07.2023 súd uznesením sp.zn. 4Csp/49/2023-71 pripustil zmenu účastníka z právneho predchodcu žalobcu na nového žalobcu, a to na základe návrhu na zmenu účastníkov konania na strane oprávneného na základe Zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 11.07.2023.

4. Žalovaní sa k podanej žalobe vyjadrili podaním zo dňa 06.09.2023 v ktorom uviedli, že sa nestotožňujú s tvrdením žalobcu a výškou vymáhanej sumy. Podaný odpor odôvodňujú tým, že spotrebiteľská zmluva obsahuje neprijateľné podmienky v neprospech spotrebiteľa. Podľa ich názoru veriteľ poskytujúci spotrebiteľský úver nepostupoval s odbornou starostlivosťou pri posudzovaní schopnosti splácať spotrebiteľský úver a porušil aj ďalšie zákonné povinnosti ustanovené § 11 ZoSU, ako aj ustanovenia V. hlavy Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. (ďalej len „OZ“) v dôsledku čoho je predmetný spotrebiteľský úver bezúročný a bez poplatkov. Pôvodný veriteľ s nimi uzavrel dňa 11.07.2019 zmluvu o spotrebiteľskom úvere predmetom ktorej bolo poskytnutie spotrebiteľského úveru vo výške 1 002,90 Eur na nákup tovaru. Zaviazali sa tento úver splácať v 24 mesačných splátkach vo výške 50,06 Eur mesačne. Medzi zmluvnými stranami bola dohodnutá ročná úroková sadzba 17,99%. RPMN bola 19,54 %. Termín konečnej splatnosti bol 15.07.2021, prvá splátka bola splatná dňa 15.08.2019. Do dnešného dňa z vyššie uvedenej zmluvy uhradili sumu 750,78 Eur, 100 Eur akontácia pri podpise spotrebiteľskej zmluvy a 650,78 Eur v mesačných splátkach. Podľa internetovej stránky NBS Úrokové miery podobného úveru v bankách pri spotrebiteľskom úvere so splatnosťou od 1-5 rokov (24 splátok) v júli 2019 činil úrok 5,18 % p.a. (nové obchody). Z toho je zrejmé, že ročná sadzba úroku dohodnutého medzi účastníkmi v danom prípade viac ako trojnásobne prevyšuje mieru úrokov poskytovaných v tomto období bankami. Dohoda o výške úrokov musí byť v súlade s § 39 Občianskeho zákonníka, teda nesmie sa priečiť dobrým mravom, inak je právny úkon absolútne neplatný. O takýto stav pôjde vtedy, ak dohodnuté úroky presiahnu mieru úrokov poskytovaných peňažnými ústavmi v čase uzavretia zmluvy (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 1MCdo 1/2009 zo dňa 31.7.2009). Za dobré mravy možno považovať súhrn etických, všeobecne zachovávaných a uznávaných zásad, ktorých dodržiavanie je často krát zabezpečované aj právnymi normami tak, aby každé konanie bolo v súlade so všeobecnými mravnými a morálnymi zásadami demokratickej spoločnosti. V danom prípade teda ide o neprimerané vysoké úroky, ktoré boli dojednané v rozpore dobrými mravmi, preto je s poukazom na ust. §39 OZ (Občianskeho zákonníka) zmluva o úvere v časti úroku neplatným právnym úkonom. V čase čerpania spotrebiteľského úveru dňa 11.7.2019 bol príjem dlžníka - žalovanej v 1. rade len z invalidného dôchodku a to vo výške 394,50 Eur. Vydatá, manželstvo je bezdetné. Životné minimum v čase čerpania úveru na jednu plnoletú fyzickú osobu bolo 210,20 Eur, ďalšiu spoločne posudzovanú plnoletú fyzickú osobu 146,64 €. Splátka úveru 50,06 Eur. Okrem toho dlžník - žalovaná v 1 rade splácala splátku úveru Pohotovosť v sume 200 Eur mesačne. Z pohľadu uvedených skutočností, podľa § 11 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej v texte len „ZoSU“), ak veriteľ porušil svoje zákonné povinnosti vyplývajúce z§7 ods. 1, ods. 2

ods. 28, §11 ods. 19, ods. 20 a ods. 23 ZoSU, poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

5. Právny zástupca žalobcu na výzvu súdu, aby preukázal ako skúmal bonitu žalovaných, zaslal dňa 09.10.2023 vyjadrenie, v ktorom uviedol, že v konkrétnom prípade veriteľ postupoval nasledovne existujúce záväzky spotrebiteľov veriteľ overil dopytom do úverového registra dňa 11.07.2019, z ktorého veriteľ zistil, že spotrebiteľia mali v čase poskytnutia úveru jeden aktívny úver vo forme kreditnej karty s mesačnou splátkou 60 Eur. V dokumente spracovanie osobných údajov uviedli spotrebiteľia tento úver ako ostatné záväzky s mesačnou splátkou 60 Eur. V rámci výpočtu DSTI veriteľ v súlade s Opatrením veriteľ počítal celkovým mesačným úverovým zaťažením v sume 110 Eur, ktoré predstavuje súčet mesačnej splátky novo poskytnutého úveru vo výške 50 Eur a existujúceho úveru v sume 60 Eur. V dokumente spracovanie osobných údajov uviedol hlavný dlžník čistý mesačný príjem 394 Eur a príjem partnera vo výške 369 Eur. Hlavný dlžník dokladoval svoj príjem rozhodnutím o invalidnom dôchodku, ktoré tvorí prílohu podanej žaloby. Príjem partnera bol overený nezávislým dopytom do Sociálnej poisťovne zo dňa 11.07.2019. Veriteľ overoval čistý príjem vo výške 369 Eur. Výsledkom dopytu bola pozitívna odpoveď na otázku č. 14. Je klient poberateľom dôchodku (súhrnná výška dôchodkov) v dostatočnej výške?. Veriteľ teda počítal s mesačným príjmom vo výške 763 Eur. V rámci nákladov na zabezpečenie základných životných potrieb bral veriteľ do úvahy životné minimum hlavného dlžníka a partnera v celkovej sume 357 Eur, nakoľko táto suma bola vyššia ako suma výdavkov, ktoré spotrebiteľ uviedol v dokumente spracovanie osobných údajov (0 Eur). Zároveň v uvedenom dokumente neuviedol spotrebiteľ žiadne vyživované dieťa. Tu si dovoľujeme uviesť, že tento postup je plne v súlade s Opatrením, nakoľko podľa ust. § 2 ods. 5 - „Výška nákladov na zabezpečenie základných životných potrieb spotrebiteľa podľa § 7 ods. 20 písm. b) zákona sa na účely odseku 1 určuje najmenej vo výške sumy životného minima²⁾ spotrebiteľa, životného minima na osobu, voči ktorej má spotrebiteľ vyživovaciu povinnosť³⁾ a ktorá žije so spotrebiteľom v spoločnej domácnosti a výdavkov na inú osobu, voči ktorej má spotrebiteľ vyživovaciu povinnosť vo výške určenej právoplatným rozhodnutím súdu; ak rozhodnutím súdu nie je určené výživné, vo výške najmenej 30 % životného minima na túto osobu.“ Výpočet DSTI bol teda realizovaný nasledovne: $DSTI = (110 \text{ €}) / (763 \text{ €} - 357 \text{ €})$, $DSTI = 0,27$. S ohľadom na ust. § 2 ods. 5 Opatrenia sa Ukazovateľ schopnosti splácať úver nesmel ku dňu uzavretia úveru prekročiť hodnotu 0,80, nakoľko veriteľ bol v čase poskytnutia úveru povinný zohľadniť povinnú rezervu vo výške 20% rozdielu medzi celkovou výškou čistého príjmu spotrebiteľa a životným minimom spotrebiteľa, životným minimom osoby, voči ktorej má spotrebiteľ vyživovaciu povinnosť a ktorá žije so spotrebiteľom v spoločnej domácnosti a výdavkami na inú osobu, voči ktorej má spotrebiteľ vyživovaciu povinnosť vo výške určenej právoplatným rozhodnutím súdu. Za túto osobu je v zmysle opatrenia potrebné považovať deti spotrebiteľa, nakoľko Opatrenie v ust. § 2 ods. 5 v poznámke č. 3 pod čiarou odkazuje na § 62 až 65 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine. Zastávame názor, že veriteľ postupoval v súlade so ZoSU a Opatrením, a riadne overil schopnosť spotrebiteľa splácať poskytnutý úver.

6. Súd vo veci pojednával dňa 23.02.2024 v neprítomnosti strán sporu. Právny zástupca žalobcu sa na pojednávanie nedostavil, pričom ospravedlnil svoju neprítomnosť a žiadal rozhodnúť bez jeho prítomnosti. Žalovaní 15 minút pred začatím pojednávania osobne doručili do podateľne súdu žiadosť o odročenie pojednávania z dôvodu, že si hľadajú právneho zástupcu, ktorý by ich zastupoval na pojednávaní. Súd nepovažoval tento dôvod za dôležitý a oznámený včas tak, ako to predpokladá Civilný sporový poriadok, keďže žalovaní predvolanie na pojednávanie prevzali dňa 26.01.2024, t.j. takmer mesiac pred uskutočnením pojednávania a mali dostatok času na zabezpečenie právneho zastupovania, ak tento inštitút chceli využiť.

7. Súd vykonal dokazovanie oboznámením sa so žalobným návrhom a jeho prílohami a to najmä zmluvou o spotrebiteľskom úvere zo dňa 11.07.2019, rozhodnutím o priznaní invalidného dôchodku žalovanej v 1. rade, prehľad splátok a úhrad, výzvou na zaplatenie dlžnej čiastky úveru zo dňa 04.01.2021, oznámením o vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru zo dňa 26.02.2021, oznámením o postúpení pohľadávky, zmluvou o postúpení pohľadávok z nesplácaných úverov zo dňa 21.06.2023, vyjadreniami žalobcu a žalovaných ako aj ostatným spisovým materiálom a zistil nasledovný skutkový stav:

8. Pôvodný veriteľ a žalovaní ako spoludlžníci ako klienti uzavreli dňa 11.07.2019 zmluvu o spotrebiteľskom úvere. Predmetom zmluvy bolo poskytnutie úveru vo výške 1 002,90,-Eur, úroková sadzba predstavovala 17,99% ročne, výška mesačnej splátky 50,06 Eur, počet splátok 24, splatnosť

1. splátky 15.08.2019, konečná splatnosť úveru 15.07.2021, RPMN: 19,54%, odplata 17,99%, celková čiastka 1201,44 Eur, priemerná RPMN: 10,3%. Žalovaní svoj záväzok splácať poskytnutý úver riadne a včas neplnili. Napriek zmluvne dohodnutým splátkam poskytnutého úveru uhradili žalovaní žalobcovi do dnešného dňa len časť dlžnej sumy, a to sumu vo výške 650,78 Eur. Na predžalobné výzvy žalovaní nereagovali. V dôsledku neplnenia dohodnutých splátok zo strany žalovaných žalobca vyhlásil dňa 24.02.2021 mimoriadnu splatnosť úveru, čím sa stal dlh žalovaných splatný v celom rozsahu. Vzhľadom k vyššie uvedeným skutočnostiam majú žalovaní voči žalobcovi k dnešnému dňu neuhradené záväzky po lehote splatnosti v celkovej výške 629,78 Eur (559,19 Eur z titulu zvyšku dlžnej úverovej istiny; 35,59 Eur z titulu dlžných úrokov z úveru; 35,00 Eur z titulu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky;). Okrem toho sú žalovaní povinní zaplatiť žalobcovi úroky z dlžnej úverovej istiny vo výške 17,99 % ročne zo sumy 559,19 Eur od 25.02.2021 až do zaplatenia a úroky z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 594,78 Eur, od 25.02.2021 až do zaplatenia (žalobca si neuplatňuje úroky z omeškania zo sumy nákladov spojených s uplatnením pohľadávky).

9. Výzvou na zaplatenie dlžnej čiastky úveru zo dňa 04.01.2021 oznámil právny predchodca žalobcu, že na úvere č. 42773879000004 eviduje dlžnú čiastku 220,18 Eur a pokiaľ nedôjde k okamžitej úhrade omeškaných splátok, právny predchodca žalobcu bude požadovať splatenie celej nesplatennej časti úveru.

10. V oznámení o vyhlásení predčasnej splatnosti úveru z 26.02.2021 právny predchodca žalobcu oznámil žalovaným, že BNP Paribas personal finance SA vyhlásila celý úver dňom 24.02.2021 za splatný. Týmto vyzvala žalovaného na zaplatenie celého dlhu z uvedeného úveru, ktorý ku dňu 24.02.2021 predstavoval sumu 629,78 Eur.

11. Podľa § 497 Obchodného zákonníka, zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

12. Podľa § 52 ods. 1, 3, 4 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

13. Podľa §53 ods.9 Občianskeho zákonníka, ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, môže dodávateľ uplatniť právo podľa §565 Občianskeho zákonníka, najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva.

14. Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy, spotrebiteľským úverom na účely tohto zákona je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi.

15. Podľa § 9 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy, zmluva o spotrebiteľskom úvere musí mať písomnú formu. Každá zmluvná strana dostane najmenej jedno jej vyhotovenie v listinnej podobe alebo na inom trvanlivom médiu, ktoré je dostupné spotrebiteľovi.

16. Podľa § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch veriteľ je pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo pred zmenou tejto zmluvy spočívajúcej v navýšení spotrebiteľského úveru povinný posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pričom berie do úvahy najmä dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru.

17. Podľa § 7 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch spotrebiteľ je povinný poskytnúť veriteľovi na jeho žiadosť údaje potrebné na posúdenie schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver; tým

nie je dotknuté právo veriteľa využívať informácie o spotrebiteľovi z príslušnej databázy za podmienok ustanovených osobitným zákonom.

18. Podľa § 7 ods. 16 zákona o spotrebiteľských úveroch, veriteľ je povinný postupovať pri poskytovaní spotrebiteľského úveru na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere obozretne a ponúkať a poskytovať spotrebiteľské úvery a) spôsobom, ktorý nepoškodzuje spotrebiteľa, a b) s odbornou starostlivosťou; vynaloženie odbornej starostlivosti je veriteľ povinný hodnoverne preukázať.

19. Podľa § 7 ods. 17 zákona o spotrebiteľských úveroch, vynaložením odbornej starostlivosti sa rozumie najmä to, že veriteľ

a. poskytne spotrebiteľovi informácie pred uzatvorením zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa § 4 a 5, b. posúdi schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver s ohľadom na získané informácie o spotrebiteľovi; ak je veriteľom veriteľ podľa § 20 ods. 1 písm. a), banka, zahraničná banka a pobočka zahraničnej banky, posúdi schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver najmä s ohľadom na údaje získané z jedného alebo viacerých registrov, do ktorých poskytujú údaje veriteľa, ktorých počet sa rovná aspoň dvojtretinovej väčšine veriteľov, ktorými sú veriteľa podľa § 20 ods. 1 písm. a), ktorí sú zverejnení v zozname veriteľov podľa § 8a, banky, zahraničné banky a pobočky zahraničných bánk, v čase posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver

20. Podľa § 11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch účinného v čase uzatvorenia zmluvy o úvere, ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. V prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihladenia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver.

21. Vykonaným dokazovaním mal súd za preukázané, že právny predchodca žalobcu uzatvoril so žalovanými dňa 11.07.2019 zmluvu o spotrebiteľskom úvere. Predmetom zmluvy bolo poskytnutie úveru vo výške 1 002,90,-Eur, úroková sadzba predstavovala 17,99% ročne, výška mesačnej splátky 50,06 Eur, počet splátok 24, splatnosť 1. splátky 15.08.2019, konečná splatnosť úveru 15.07.2021, RPMN: 19,54%, odplata 17,99%, celková čiastka 1201,44 Eur, priemerná RPMN: 10,3%. Žalovaní svoj záväzok splácať poskytnutý úver riadne a včas neplnili. Napriek zmluvne dohodnutým splátkam poskytnutého úveru uhradili žalovaní žalobcovi do dnešného dňa len časť dlžnej sumy, a to sumu vo výške 650,78 Eur. Na predžalobné výzvy žalovaní nereagovali. V dôsledku neplnenia dohodnutých splátok zo strany žalovaných žalobca vyhlásil dňa 24.02.2021 mimoriadnu splatnosť úveru. Na základe Zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 21.06.2023 medzi postupcom BNP paribas personal finance SA (ďalej len „postupca“) a žalobcom, postúpil postupca na žalobcu pohľadávku voči žalovaným. Žalovaný bol v čase postúpenia pohľadávky napriek písomnej výzve postupcu v nepretržitom omeškaní so splnením čo i len časti svojho peňažného záväzku voči postupcovi po dobu dlhšiu ako 90 kalendárnych dní. Pri posudzovaní uplatneného nároku v prvom rade súd vychádzal z ustanovení zákona o spotrebiteľských úveroch ako zákona lex specialis vo vzťahu ku Obchodnému i Občianskemu zákonníku pre spotrebiteľské úverové vzťahy. V tomto prípade ide bezpochyby o zmluvu typovú, dodávateľom vopred pripravenú, pričom pre platnosť takejto zmluvy zákon vyžaduje splnenie prísnejších podmienok, a to jednak podmienok stanovených citovaným zákonom o spotrebiteľských úveroch, ale aj Občianskym zákonníkom § 52 a nasl. Preto súd podrobil skúmaniu predmetnú spotrebiteľskú zmluvu čo sa týka náležitostí zmluvy a dospel k záveru, že výška dohodnutého úroku z úveru, v danom prípade predstavovala 17,99 % ročne. Z internetovej stránky NBS súd preveroval úrokové miery podobného úveru v bankách a zistil, že pri spotrebiteľskom úvere so splatnosťou do 5 rokov v období 7/2019 činil úrok 5,18 % p.a. Z toho je zrejmé, že ročná sadzba úroku dohodnutého medzi účastníkmi v danom prípade viac ako trojnásobne prevyšuje mieru úrokov poskytovaných v tomto období bankami.

22. Dohoda o výške úrokov musí byť v súlade s § 39 Občianskeho zákonníka, teda nesmie sa priečiť dobrým mravom, inak je právny úkon absolútne neplatný. O takýto stav pôjde vtedy, ak dohodnuté úroky presiahnu mieru úrokov poskytovaných peňažnými ústavmi v čase uzavretia zmluvy (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 1MCdo 1/2009 zo dňa 31.7.2009).

23. Podľa ustanovenia § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

24. Na kategóriu dobrých mravov treba osobitný dôraz klásť pri spotrebiteľských zmluvách. Pojem dobré mravy Občiansky zákonník nedefinuje. Je tomu tak preto, lebo dobré mravy podliehajú spoločenskému vývoju, ale tiež preto, že vo všetkých jednotlivostiach by bolo ťažké ich vystihnúť. Vo všeobecnosti však možno hovoriť o pravidlách morálneho charakteru všeobecne platných v demokratickej spoločnosti, v ktorej sa uplatňuje a presadzuje vzájomná slušnosť, ohľaduplnosť a vzájomné rešpektovanie. Je to v podstate súhrn určitých etických a kultúrnych pravidiel v spoločnosti všeobecne uznávaných. Činnosť namierenú proti uvedeným pravidlám možno označiť za činnosť proti dobrým mravom.

25. Zákaz konať v rozpore s dobrými mravmi bol obsiahnutý i v zákone č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa. Podľa ustanovenia § 4 ods. 8 tohto právneho prepisu predávajúci nesmie konať v rozpore s dobrými mravmi. Konaním v rozpore s dobrými mravmi sa na účely tohto zákona rozumie najmä konanie, ktoré je v rozpore so vžitými tradíciami, a ktoré vykazuje zjavné znaky diskriminácie alebo vybočenia z pravidiel morálky uznávanej pri predaji výrobku a poskytovaní služby, alebo môže privodiť ujmu účastníkovi obchodného vzťahu pri nedodržaní dobromyseľnosti, čestnosti, zvyklosti a praxe, využíva najmä omyl, lešť, vyhrážku, výraznú nerovnosť zmluvných strán a porušovanie zmluvnej slobody. Za dobré mravy možno považovať súhrn etických, všeobecne zachovávaných a uznávaných zásad, ktorých dodržiavanie je často krát zabezpečované aj právnymi normami tak, aby každé konanie bolo v súlade so všeobecnými mravnými a morálnymi zásadami demokratickej spoločnosti.

26. V danom prípade teda ide o neprimerané vysoké úroky, ktoré boli dojednané v rozpore dobrými mravmi, preto je s poukazom na ust. §39 OZ (Občianskeho zákonníka) zmluva o úvere v časti odplaty neplatným právnym úkonom.

27. „Aj keď podľa slovenskej právnej úpravy nie je civilnoprávna úžera explicitne upravená, odporuje dobrým mravom a ustanoveniu § 39 OZ. Absolútne neplatným právnym úkonom je aj úver, poskytnutý pri zneužití tiesne alebo aj ľahkovážnosti za neprimerané protiplnenie (úroky, poplatky). V konečnom dôsledku ide o skutkovú podstatu trestného činu úžery, len na trestnoprávny postih chýba úmysel. Ľahkomyseľnosť síce nie je v § 235 Trestného zákona súčasťou skutkovej podstaty, ale na účely tzv. civilnoprávnej úžery okruh kvalifikačných kritérií nie je taxatívny (porov. rozhodnutie rak. Najvyšší súdny dvor OGH 3Ob 816/53). K otázke tzv. civilnoprávnej úžery a z tohto dôvodu neplatnosti zmluvy úverovej povahy teda k skutkovej podstate trestného činu úžery pri nepreukázaní úmyslu odvolací súd poukazuje na rozsudok NS ČR 21Cdo 1484/2004. Pre tzv. civilnoprávnu úžeru je právny úkon absolútne neplatný pre rozpor s dobrými mravmi (§ 39 OZ).“ (Rozhodnutie Krajského súdu v Prešove zo dňa 25. septembra 2013 č. k. 3Co 151/2013.)

28. Z vyššie citovaného rozhodnutia tiež vyplýva, že „Odvolací súd považuje za rozporné s dobrými mravmi, ak sa poskytne spotrebiteľovi úver za cenu prevyšujúcu o 100% priemernú cenu porovnateľných úverov poskytovaných bankami a ak veriteľ využije tieseň spotrebiteľa, jeho neskúsenosť, ľahkomyseľnosť, rozrušenie, prípadne slabomyseľnosť. Aj pri nedbanlivosti veriteľa ide o vykorisťovanie spotrebiteľa a v takomto prípade je úverová zmluva neplatná v celom rozsahu. Poskytovanie úverov je citlivá agenda a pre odbornú starostlivosť veriteľa sa musí vyžadovať proaktívny prístup k zisteniu vhodnosti úverových podmienok (starostlivosť o hospodárske záujmy spotrebiteľov; čl. 169 Zmluvy o fungovaní Európskej únie).“

29. „Výška zmluvných úrokov, pokiaľ tieto úroky prevýšia priemer úrokov na trhu pri porovnateľnom úvere o viac ako 100 % je neprijateľná a odporuje dobrým mravom. Prevýšenie úrokov o 100 % oproti priemeru úrokov za úvery poskytované bankami je netolerovateľné za žiadnych okolností a preto správne postupoval súd prvého stupňa, ak nepriznal žalobcovi žiadané úroky predstavujúce viac ako 100 % oproti priemeru úrokov na trhu pri porovnateľnom úvere (v tom čase 12,67 % ročne). V tejto súvislosti odvolací súd zároveň zdôrazňuje, že pokiaľ sú úroky neplatné v celom rozsahu, nemožno ich ďalej ani moderovať, a preto súd prvého stupňa nesprávne postupoval, ak považoval dohodu o výške úrokov nad 12,67 % ročne za absolútne neplatnú. Správne mal ustáliť, že úroky sú neplatné v celom rozsahu. Táto okolnosť totiž spôsobuje značnú nerovnováhu v postavení účastníkov v neprospech spotrebiteľa v zmysle § 53 ods. 1, 5 Občianskeho zákonníka a za týchto okolností je potrebné hodnotiť dohodu o

výške úrokov ako absolútne neplatnú.“ Rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 3Co/114/2014 zo dňa 05.11.2014. (porovnaj aj Rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 7Co/220/2014 zo dňa 27.11.2014).

30. Vo vyššie uvedených rozhodnutiach tak súd považoval za rozporné s dobrými mravmi poskytnutie úveru spotrebiteľovi za cenu prevyšujúcu o 100% priemernú cenu porovnateľných úverov poskytovaných bankami.

31. Vzhľadom na vyššie uvedené závery súd po preskúmaní predloženej zmluvy o spotrebiteľskom úvere považoval celý úver za bezúročný a bez poplatkov a zmluvu v časti dohody o úrokoch vyhodnotil za neplatnú.

32. Okrem toho, napriek výzve súdu, žalobca nepreukázal, že jeho právny predchodca postupoval s riadnou odbornou starostlivosťou pri poskytnutí úveru žalovaným, keďže síce preukázal, že zisťoval jeho úverovú zaťaženosť v úverovom registri, avšak zákonodarca uložil veriteľovi povinnosť zistiť sociálnoekonomickú situáciu spotrebiteľa, teda žalovaného, čo znamená povinnosť zistiť nielen jeho príjem, ale aj pravidelné výdavky. Dôraz pri posúdení úverovej schopnosti klienta je totiž kladený na pomer medzi príjmami a výdavkami a na posúdenie toho, či spotrebiteľovi zostane po vynaložení bežných výdavkov mesačne taká čiastka, z ktorej bude schopný úver splácať. Cieľom zákonodarcu bolo totiž zamedziť zadlžovaniu spotrebiteľov, ktorí nie sú schopní svoje záväzky riadne uhrádzať. Z textu zákona o spotrebiteľských úveroch vyplýva, že informácie pre rozhodnutie dodávateľa o tom, či zmluvu so spotrebiteľom uzavrie si má veriteľ zabezpečiť sám a to aj v spolupráci so žiadateľom o úver alebo údajmi z príslušných databáz. Je povinnosťou veriteľa takto získané informácie vyhodnotiť, ale aj overovať a za dostatočné sa považujú iba také informácie, z ktorých je veriteľ schopný zistiť objektívny obraz o žiadateľovej finančnej situácii. Pravidelné ani bežné každodenné výdavky žalovaných nijak nezisťoval, vychádzal iba z paušálnej sumy životného minima.

33. Skúmanie výdavkov len nahliadnutím do databáz banky a úverových registrov nie je podľa súdu dostatočné, pretože záväzky klienta nemusia vyplývať z verejných databáz, môže sa jednať o súkromné pôžičky. Tieto databázy nemôžu dať úplný obraz o výdavkoch klienta, keďže medzi tie možno zaradiť aj bežné mesačné výdavky súvisiace s domácnosťou. Pokiaľ veriteľ nepozná celkový objem výdavkov klienta, nemôže urobiť záver o tom, či klient je alebo nie je schopný splácať požadovaný úver. Právny predchodca žalobcu sa tieto výdavky nijak nepokúsil zistiť.

34. Pri overovaní bonity žalovaného nemal právny predchodca žalobcu k dispozícii údaje o výdavkoch žalovaného, dokonca ani overené údaje o príjme, čo vedie k záveru, že pri posudzovaní žiadosti žalovaného o úver nemal k dispozícii všetky relevantné údaje. Za tohto stavu je nutné konštatovať, že v konaní žalobca nepreukázal splnenie si povinnosti uloženej mu ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ. Pre účely posúdenia splnenia povinnosti uloženej dodávateľovi v ust. 7 ods. 1 ZoSÚ nie je smerodajné, aká bola reálna finančná, majetková, sociálna situácia spotrebiteľa, ale akým spôsobom dodávateľ (žalobca) pristupoval k zisťovaniu a hodnoteniu bonity klienta (žalovaného). Dôsledkom podcenenia bonity je neposkytnutie ochrany veriteľovi, ktorý s hrubou nedbanlivosťou poruší povinnosť s odbornou starostlivosťou posudzovať bonitu spotrebiteľa.

35. Ust. § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. súd v súlade s požiadavkou odbornej starostlivosti veriteľa vykladá tak, že bonita dlžníka musí byť skúmaná cez zisťovanie jeho príjmov a výdavkov, ako aj jeho lustráciou cez príslušné databázy. Nevykonanie čo i len jedného z týchto postupov znamená hrubé porušenie odbornej starostlivosti a ako vyplýva z okolností prejednávanej veci, overenie bonity dlžníka nebolo dostatočné. Postup právneho predchodcu žalobcu bol v tejto súvislosti iba formálny a nezodpovedal odbornej starostlivosti. Právny predchodca žalobcu vôbec nezisťoval výdavky žalovaného, napriek tomu poskytol žiadaný úver. Nezaujímal sa, aké má žalovaný výdavky na živobytie, a či teda mu zostáva dostatok finančných prostriedkov na splácanie úveru. Podľa súdu teda nastala zákonná fikcia o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru podľa § 11 ods. 2 vety druhej a tretej zákona č. 129/2010 Z.z. Súd prvej inštancie teda uzavrel, že právny predchodca žalobcu v konaní nepreukázal splnenie si povinnosti uloženej mu v spomínanom ust. § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. a v zmysle § 11 ods. 2 tohto zákona sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Zároveň však súd vychádzal zo záveru o nemožnosti predčasného zosplatnenia úveru a to s poukazom na § 11 ods. 2 vetu prvú zákona č. 129/2010 Z.z. po zohľadnení zásady „a minori ad maius“ vzhľadom na to, že dospel k záveru o hrubom porušení povinnosti veriteľa v súvislosti so zisťovaním a preverovaním schopnosti žalovaného

splácať úver. Z toho dôvodu bolo nutné aplikovať aj vetu prvú citovaného zákonného ustanovenia. Súd preto predčasné zosplatnenie úveru vyhodnotil ako absolútne neplatný právny úkon veriteľa pre rozpor so zákonom, teda citovaným zákonným ustanovením a to s poukazom na § 39 Občianskeho zákonníka.

36. V čase postúpenia pohľadávky však bol splatný celý úver, nejednalo sa teda o živý úver, jednotlivé splátky neboli premlčané, právny predchodca teda bol oprávnený postúpiť pohľadávku na ďalší subjekt.

37. Keďže však poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, súd žalobcovi priznal iba rozdiel medzi čerpanou sumou vo výške 1002,90 Eur a zaplatenou sumou 650,78 Eur, nakoľko z tvrdení žalobcu je zrejmé, že žalovaní uhradili žalobcovi sumu 650,78 Eur. Z priznanej istiny súd postupom podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s nariadením vlády č. 87/1995 Z.z. priznal žalobcovi aj požadovaný úrok z omeškania vo výške 5 % ročne, avšak iba z jednotlivých splátok ku dňu ich splatnosti, nakoľko zosplatnenie pohľadávky považoval z dôvodu porušenia povinností pri preverovaní žalovaných splácať úver, za neplatný právny úkon.

38. Podľa § 232 ods. 3 a ods. 4 CSP lehota na plnenie je tri dni a plynie od právoplatnosti rozsudku. Súd môže v odôvodnených prípadoch určiť dlhšiu lehotu. Ak súd uložil povinnosť plniť opakujúce sa a v budúcnosti splatné dávky a splátky, vykonateľnosť týchto dávok a splátok sa spravuje poradiť ich splatnosti, ak súd nerozhodne inak; súd môže rozhodnúť, že omeškanie s plnením jednej dávky alebo splátky má za následok splatnosť celého plnenia.

39. Bezprostredne vo výroku rozhodnutia je súd oprávnený určiť, že peňažné plnenie bude vykonané v splátkach.

40. Vzhľadom na finančnú a sociálnu situáciu žalovaných, keďže ich jediným príjmom je invalidný dôchodok, súd rozhodol o plnení v splátkach po 50 Eur mesačne.

41. Účelom priznania dlžnej sumy súdnym rozhodnutím nemôže byť likvidačné pôsobenie na spotrebiteľa, ktorý sa dostáva z finančných problémov, ale uspokojenie nároku veriteľa, pričom žalobca aj vzhľadom na priznanie nároku na úrok z omeškania nebude takýmto rozhodnutím nijako ukrátený. Žalovaní sumu uhradia do jedného roka, čo súd posúdil ako primeranú lehotu aj zo strany žalobcu.

42. Podľa § 251 CSP, trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.

43. Podľa § 262 ods.1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

44. Podľa § 262 ods. 2 CSP, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník.

45. Žalobca sa v predmetnom konaní domáhal zaplatenia sumy 629,78 eur, pričom úspech mal v časti o zaplatenie 352,12,- eur, t.j. v rozsahu 55,87 % a neúspech v rozsahu 44,13 %. V zmysle § 255 ods. 2 v spojení s § 262 ods. 1 C.s.p. súd priznal úspešnejšiemu žalobcovi voči žalovanému nárok na pomernú náhradu trov konania v rozsahu 11,74 % (55,87 % - 44,13 %). O samotnej výške týchto trov konania bude v súlade s § 262 ods. 2 C.s.p. rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozhodnutia, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

46. Na základe vyššie uvedených skutočností súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Vranov nad Topľou, písomne, v príslušnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej. Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.